

**Conștientizare privind egalitatea de gen pentru
prevenirea violenței între parteneri intimi**

Gender **E**quality **A**wareness **R**aising

Manualul II

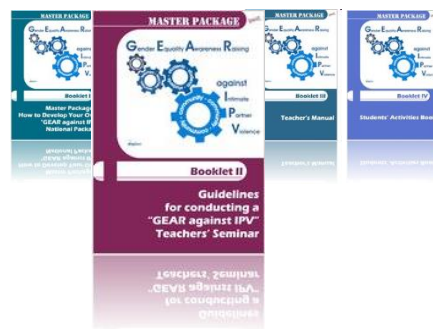
**Realizarea seminarului GEAR -
Mecanism împotriva VPI de
instruire a cadrelor didactice**

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

Gender Equality Awareness Raising

Manualul II: de instruire a cadrelor didactice

© 2015. **European Anti-Violence Network. Toate drepturile rezervate**

Cesionat Uniunii Europene cu anumite condiții

ISBN: 978-960-9569-20-0

Acest manual poate fi utilizat cu titlu gratuit și numai în scopuri non-profit, atâta timp cât se informează Asociația pentru Libertate și Egalitatea de Gen - A.L.E.G. și se menționează drepturile de autor.

Detalii de contact pentru pachetul educativ GEAR - Mecanism împotriva VPI în limba română.

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen – A.L.E.G.

Telefon: +40 369 801 808

Mobil: +40 753 893 531

contact@aleg-romania.eu

www.aleg-romania.eu

**Detalii de contact pentru setul original de manuale
GEAR - Mecanism împotriva VPI**

European Anti-Violence Network - EAVN

(Rețeaua europeană împotriva violenței)

12 Zacharitsa str., 11742, Atena, Grecia

E-mail: info@antiviolence-net.eu

Website-ul proiectului GEAR - Mecanism împotriva VPI www.gear-ipv.eu

Website-ul EAVN: www.antiviolence-net.eu

Design grafică: European Anti-Violence Network

Prima ediție a pachetului educativ model „GEAR - Mecanism împotriva violenței împotriva partenerilor intimi” (2011) a apărut în cadrul proiectului „Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence” („GEAR - Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi”, pe scurt „GEAR - Mecanism împotriva VPI”) (JLS/2008/DAP3/AG/1258) desfășurat între anii 2009 - 2011 prin Programul Daphne III al Uniunii Europene.

Materialul de față a fost elaborat pe baza ediției revizuite a Pachetului educativ model „GEAR - Mecanism împotriva VPI” în cadrul proiectului „Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi - GEAR - Mecanism împotriva VPI II” (JUST/2013/DAP/AG/5408) implementat în perioada 2014 - 2016 prin programul Daphne III al Uniunii Europene.

Proiectul „GEAR - Mecanism împotriva VPI”

Coordonator proiect

European Anti-Violence Network (EAVN) – Grecia

Kiki Petroulaki, Șef proiect
Antonia Tsigoti, Coordonator proiect
Athanasios Ntinapogias, Cercetător
Susan Morucci, Asistent proiect
Vasso Papassotiriou, Administrator proiect

Parteneri proiect

SPI Forschung gGmbH - Germania

Elfriede Steffan, Coordonator proiect la nivel național
Christiane Firnges, Asistent cercetare

Austrian Women’s Shelter Network, AÖF/ Information Centre Against Violence-Austria

Maria Rösslhuber, Coordonator proiect la nivel național
Christina Perka & Irene Muller, Asistente proiect

Hellenic Association of Health Education Promoting Teachers - Grecia

Paschalina Kozyva, Coordonator proiect la nivel local
Athina Tziouma, Administrator

Associate Partner

Center for Education, Counselling and Research (CESI) – Croația

Sanja Cesar, Coordonator proiect la nivel național
Natasa Bijelic, Asistent proiect
Vedrana Kobas, Asistent proiect

Evaluator extern al proiectului:

Prof. Carol Hagemann-White

Proiectul „GEAR - Mecanism împotriva VPI - II”

Coordonator proiect

European Anti-Violence Network (EAVN) – Grecia

Kiki Petroulaki, Șef proiect
Antonia Tsigoti, Coordonator proiect
Athanasios Ntinapogias, Cercetător
Dimitra Petanidou, Cercetător/Asistent proiect

Parteneri proiect

Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS) - Cipru

Susana Elisa Pavlou, Manager proiect la nivel național
Christina Kaili, Cercetător/Asistent proiect

Center for Education, Counselling and Research (CESI) - Croația

Sanja Cesar, Coordonator proiect la nivel național
Natasa Bijelic, Asistent proiect

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen (A.L.E.G.) - România

Camelia Proca, Coordonator proiect la nivel național
Liviu Gaja, Cercetător
Eniko Gall, Trainer/Expert
Camelia Oana, Asistent proiect

Plataforma unitară contra les violències de gènere - Spania

Neus Pociello Cayuela, Coordonator proiect la nivel național
Parejo de las Heras Elena & Maritza Buitrago Rave, Cercetător/Asistent proiect
Susana Rodríguez Pereiro, Cercetător
Giulia Paleri, Cercetător
Núria Pociello Cayuela, Cercetător

The Smile of the Child - Grecia

Stefanos Alevizos, Coordonator proiect la nivel
Dimitris Filippides, Asistent proiect

Evaluator extern al proiectului:

Prof. Carol Hagemann-White

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar al Programului DAPHNE III al Comisiei Europene. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă punctul de vedere al Comisiei Europene.

Cuprins

ABREVIERI	IV
Mulțumiri	V
Introducere	1
A. CUM SĂ ORGANIZAȚI UN SEMINAR GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice	7
A1. Facilitator(i)/Instructor(i)	8
A2. Cursanți/Cursante	8
A3. Locația și calendarul seminarului	10
A4. Bugetul seminarului	10
A5. Elaborarea Programului	11
A6. Pregătirea desfășurării seminarului	14
B. CUM SĂ COORDONAȚI SEMINARUL GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice	17
B1. Metode de învățare	18
B2. Consolidarea capacității cadrelor didactice de implementare a atelierelor „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă	20
B3. Consolidarea capacității profesorilor de a trata cazurile de abuz	26
C. CUM SĂ EVALUAȚI SEMINARUL GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice	30
C1. Scopul evaluării	31
C2. Metodologie	31

Anexe

ANEXA 1	Evaluarea Seminarului GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice: Chestionar inițial [T-S(pre)]	37
ANEXA 2^a	Evaluarea Seminarului GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice: Chestionar final [T-S(post)]	45
ANEXA 2^b	Formular de acord pentru evaluarea de control	53
ANEXA 3^a	Evaluarea Seminarului GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice: Primul Chestionar de control [T-S(fol. 1)]	55
ANEXA 3^b	Seminar GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice - al doilea chestionar de control și chestionarul de control pentru atelier [T-S(fol. 2) + T-W(fol.)]	62
ANEXA 4	Model de certificat pentru Seminarul pentru cadre didactice	72
ANEXA 5	Modele de prezentare Powerpoint	74
ANEXA 6	Model de etichetă pentru mapele de la seminarul pentru cadre didactice	76

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

ABREVIERI

S-W(pre)	Chestionar pre-atelier pentru elevi/eleve
S-W(post)	Chestionar post-atelier pentru elevi/eleve
S-W(fol.)	Chestionar de control pentru elevi/eleve
T-S(pre)	Chestionar pre-atelier pentru seminarul cadrelor didactice
T-S(post)	Chestionar post-atelier pentru seminarul cadrelor didactice
T-S(fol. 1 or 2)	Chestionar de control pentru cadrele didactice
T-W(pre)	Chestionar pre-atelier pentru cadrele didactice
T-W(post)	Chestionar post-atelier pentru cadrele didactice
T-W(fol.)	Chestionar de control pentru cadrele didactice
GEAR against IPV	Mecanism împotriva VPI / Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi
IPV	Violență între parteneri intimi
CAN	Abuz și/sau neglijare asupra copilului

DEFINIȚII

- ♦ Seminarul „**GEAR – Mecanism împotriva VPI**” pentru cadrele didactice: seminar care își propune să întărească capacitatea cadrelor didactice de a implementa la clasă ateliere „GEAR – Mecanism împotriva VPI” și să abordeze cazuri de abuz
- ♦ Atelierul „**GEAR – Mecanism împotriva VPI**”: activități din cadrul proiectului „GEAR – Mecanism împotriva VPI” implementate la clasa de elevi de către un cadru didactic

Proiectul „Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi - II” (GEAR - Mecanism împotriva VPI - II) (JUST/2013/DAP/AG/5408) s-a desfășurat în cadrul Proiectului Daphne III al Uniunii Europene. Activitatea care a generat prezenta publicație a beneficiat de sprijinul financiar al Programului Daphne III al Comisiei Europene.

Cele patru manuale din Pachetul educativ model revizuit GEAR - Mecanism împotriva VPI se bazează pe prima ediție Pachetul educativ model GEAR - Mecanism împotriva VPI, realizat în cadrul Programului DAPHNE III al Uniunii Europene: „Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi” (GEAR - Mecanism împotriva VPI) (JLS/2008/DAP3/AG/1258).

Activitățile incluse în prima ediție a setului de manuale provin din publicații și materiale create de diferite organizații și de specialiști din toată lumea. Dorim să mulțumim autorilor și autoarelor/editorilor și editoarelor care ne-au dat permisiunea să utilizăm, să adaptăm și să traducem activitățile din publicațiile lor. Prima ediție a setului de manuale originale a fost revizuită și evaluată de experți voluntari din toată lumea. Așadar, dorim să mulțumim în mod special următorilor experți generoși /următoarelor experte generoase care și-au făcut timp să ne trimită observațiile lor extrem de valoroase, ajutându-ne să îmbunătățim toate manualele din setul model de manuale „GEAR - Mecanism împotriva VPI”:

- ◆ **Maria de Bruyn, Senior Policy Advisor, Ipas**
- ◆ **Shanna Burns**, Cercetător, CAMH Centre for Prevention Science
- ◆ **Regine Derr**, German Youth Institute, Information Centre Child Abuse and Neglect
- ◆ **Amir Hodžić**, Expert Național, Croația
- ◆ **Maja Mamula**, Expert Național, Croația, Psiholog
- ◆ **Anna Markulin**, Profesor cultură și filozofie croată
- ◆ **Lori Michau**, Co-Director, Raising Voices
- ◆ **Artemis Pana**, Consultant independent – violență de gen
- ◆ **Matina Papagiannopoulou**, Sociolog/Criminolog, Membru științific specialist al biroului Secretarului General pentru egalitate de gen, Ministerul de Interne din Grecia
- ◆ **E. Lisa Price**, conferențiar dr. și psiholog acreditat
- ◆ **dr. David A. Wolfe**, președinte RBC în sănătate mintală a copiilor (CAMH) și Profesor de psihiatrie și psihologie (Universitatea din Toronto)

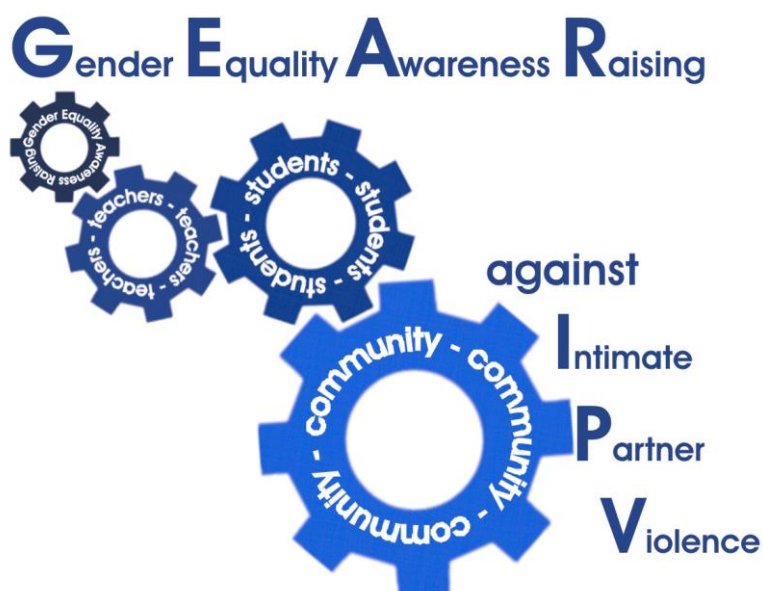
Pachetul educativ adaptat pentru România a fost evaluat în regim de voluntariat de experți naționali. De asemenea, dorim să mulțumim următorilor experți pentru contribuția lor extraordinară la pachetul educativ adaptat pentru România „GEAR - Mecanism împotriva VPI”:

- ◆ prof. Daniela Muntean – inspector activități educative – Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
- ◆ Georgiana-Silvia Epure - Young Leader în *Women Deliver Young Leaders* Programme; Secretar Executiv al Departamentului de Educație și Comunicare în Consiliul Național al Elevilor 2012-2013
- ◆ Ioana Avadani, director Centrul pentru Jurnalism Independent
- ◆ László Éva - dr., lector univ, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială; psiholog AFIV-ARTEMIS

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

Manualul II: de instruire a cadrelor didactice

Introducere

Materialele și activitățile din Pachetul educativ GEAR „Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi” își propune să contribuie la prevenirea primară a VPI prin intervenția la nivel de școală. Scopul este acela de a crește nivelul de conștientizare și a deconstrui stereotipurile de gen perpetuate atât în rândul elevilor și elevelor de liceu, cât și în rândul profesorilor și profesoarelor. Mai exact, după o formare special adresată profesorilor pentru a le mări gradul de conștientizare și capacitatea de a implementa la clasă programe de prevenire primară a VPI, profesorii la rândul lor vor contribui prin activitățile „Mecanism împotriva VPI” la mărirea gradului de conștientizare al elevilor cu privire la efectele nocive ale stereotipurilor de gen, inclusiv VPI și violență în relații romantice. De-construirea stereotipurilor de gen întipărite în mintea adolescenților va contribui la formarea unor atitudini de toleranță zero față de violență de la o vârstă relativ fragedă, scopul final fiind promovarea în rândul tinerilor a unor modele de relaționare sănătoase și bazate pe principiul egalității.

Prin intermediul materialelor de conștientizare adecvate vârstei lor, elevii/elevetele vor evalua și vor contesta stereotipurile „moștenite” cultural și vor privi diferențele dintre sexe ca pe niște caracteristici individuale, mai degrabă decât ca pe niște trăsături de superioritate a unui sex asupra celuilalt.

De ce este atât de importantă prevenirea primară a VPI?

Încă de la naștere, indivizii sunt bombardați de familie, școală și comunitate cu mesaje explicite și implicite care le indică tiparul „adecvat” al feminității și al masculinității. Sub presiunea acestor mesaje, copiii se conformează unor roluri și așteptări generate în funcție de felul în care genul este structurat de societate. Cu cât o societate este mai patriarhală, cu atât sunt mai pronunțate diferențele de valori pe care trebuie să le adopte indivizii de sexe diferite. În aceste condiții, „captivi” în „închisoarea” stereotipurilor de gen, băieții și fetele, bărbații și femeile, se lasă convinși să accepte și să îndeplinească rolurile diametral opuse care li se impun. Astfel, băiatul/bărbatul trebuie să aibă întotdeauna câștig de cauză, să controleze și să fie puternic, să fie agresiv și competitiv, în timp ce fata/femeia trebuie să fie sensibilă, emotivă, tolerantă, pasivă și să se sacrifice. Având ferm înrădăcinate aceste percepții care plasează un sex în rolul de dominator al celuilalt sex, nu trebuie să ne mirăm de apariția fenomenului violenței între parteneri intimi în relațiile dintre tineri. Paradoxul este evident: în mod conștient sau nu, noi toți reîntărim stereotipurile sociale care conduc la violență, însă, în același timp, „luptăm” pentru eliminarea violenței din comunitate, fără să înțelegem legătura dintre stereotipurile de gen și violența împotriva femeilor și a fetelor.

Din acest motiv, prevenirea VPI trebuie să înceapă de la o vârstă cât mai fragedă. Astfel, sistemul de învățământ este contextul ideal de desfășurare a acestui efort etapizat, începând de la grădiniță și până la universitate sau chiar continuând cu formarea continuă. Bineînțeles, conținutul trebuie adaptat în funcție de vârsta grupului țintă. La grădiniță și în primele clase ale învățământului primar, prevenirea VPI trebuie să se concentreze pe dezvoltarea unei personalități sănătoase, care să nu fie bazată pe percepții stereotipale ale genurilor (cu o astfel de personalitate copiii nu ar perpetua violența ca mijloc de gratificare a stimei de sine, nici nu ar accepta rolul de victimă și nu ar tolera violența în mediul lor social). La o etapă ulterioară, la clase mai mari, elevilor li se poate vorbi despre modul în care pot utiliza presiunea socială asupra grupului din care fac parte pentru a obține schimbarea socială dorită înspre toleranță zero față de violență.

Profesorii și profesoarele sunt grup țintă datorită rolului cheie pe care îl joacă în implementarea unor astfel de activități de conștientizare la clasă, ei fiind adulții cei mai apropiați de copii după părinți. Însă, dacă nu sunt instruiți special în acest sens, majoritatea profesorilor și profesoarelor vor transmite probabil aceeași imagine stereotipală despre cele două sexe împărtășită de publicul larg, ceea ce constituie un obstacol major în îndeplinirea rolului lor important. Tocmai din acest motiv, proiectul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” include și sesiuni de instruire a profesorilor și profesoarelor care, pe lângă întărirea capacității și abilităților, pun mare accent pe dizolvarea propriilor stereotipuri de gen ale profesorilor și profesoarelor, convingându-i de importanța reală a implementării proiectului. Având în vedere că aproape toți copiii și adolescenții merg la școală, este extrem de important ca programele de egalitate de gen să fie disponibile în școli ca modalitate de prevenire primară a violenței de gen, a violenței în relații romantice și a VPI, fiind oferite de profesori și profesoare care conștientizează în mod real problema și care sunt instruiți în mod adecvat cu privire la stereotipurile de gen și legătura lor cu violență.

Trebuie menționat că recomandarea de mai sus se înscrie în articolul 14 al *Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a*

violenței domestice (2011), unde se menționează că astfel de „materiale didactice... adaptate capacității în evoluție a elevilor” trebuie incluse nu numai în „curriculum-ul formal la toate nivelele de educație”, ci și „în stabilimentele educaționale informale, precum și în stabilimentele sportive, culturale și recreative și în mass media”. Din păcate, în majoritatea statelor UE - inclusiv state care au participat la proiectele GEAR - Mecanism împotriva VPI I și II - astfel de eforturi nu sunt integrate în programa școlară. Profesorii și profesoarele nu sunt nici sensibilizați asupra problemei, nici special formați. Așadar nu doar că sunt tributari ei înșiși percepțiilor stereotipale de gen dar se și raportează la eleve și elevi pornind de la aceste stereotipuri și făcând discriminări bazate pe sex. Ceea ce este și mai rău este că mulți profesori și multe profesoare nu sunt conștienți/conștiente că au comportamente discriminatorii și că, de multe ori, consolidează comportamente stereotipale. „GEAR - Mecanism împotriva VPI” își propune să contribuie la schimbarea situației, crescând nivelul de conștientizare în rândul profesorilor și profesoarelor, îndrumându-i să identifice și să deconstruiască propriile stereotipuri de gen.

Vârsta elevilor și elevelor vizați/vizate de proiectul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (14-16 ani) nu este cea mai mică posibilă deși toți specialiștii care au lucrat la elaborarea acestei publicații consideră că eforturile de prevenire care au ca scop de-construirea stereotipurilor de gen trebuie să debuteze cât mai devreme la nivelul școlilor (de la grădiniță, mai exact). Mai mult, aceștia sunt de părere că pachetul GEAR - Mecanism împotriva VPI este adecvat pentru copii începând cu vârsta de 12 ani și că majoritatea activităților din modulele despre *stereotipuri de gen și egalitate de gen*, precum și din cel despre *relații sănătoase și nesănătoase* pot fi aplicate în cazul copiilor mai mici de 12 ani. Totuși, în multe țări se observă o opoziție la nivelul autorităților din domeniul educației cu privire la reducerea vârstei de la care copiii pot participa la astfel de intervenții. Drept rezultat, nu se pot implementa programe asemănătoare nici măcar pentru copiii din învățământul primar. Pentru a trece de această atitudine, s-a hotărât ca în aceste state eforturile de prevenire primară să pornească în sens invers, de la vârste mai mari, urmând să se ajungă în timp către vârste mai mici.

Copiii sunt expuși la stereotipuri de gen de când se nasc, motiv pentru care este important să se înceapă desființarea acestora de la o vârstă cât mai fragedă. Însă și vârsta de 14⁺ ani este de importanță crucială, pentru că, în majoritatea țărilor, este vârsta în jurul căreia majoritatea elevilor își încep sau și-au început primele relații romantice. Școala poate fi un punct de intervenție cheie care să ofere elevilor și elevelor informațiile și aptitudinile necesare pentru a evita să comită sau să fie victimele violenței în relații romantice și/sau cum să reacționeze adecvat la aceasta.

După implementarea eficientă în cazul copiilor cu vârste peste 14 ani în contextul proiectului GEAR - Mecanism împotriva VPI I, în contextul proiectului „GEAR - Mecanism împotriva VPI II” se va testa aplicabilitatea materialelor în cazul copiilor mai mici (12⁺).

---

¹ Austria, Cipru, Croația. Germania, Grecia, România și Spania

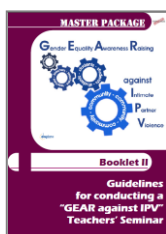
Pachetul educativ adaptat pentru România „GEAR - Mecanism împotriva violenței între parteneri intimi”

Versiunea pentru România a pachetului educativ „GEAR - Mecanism împotriva VPI” conține patru manuale:

- Manualul I: Pachetul educativ adaptat pentru România „Proiectul GEAR - Mecanism împotriva VPI – conștientizare prin egalitate de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi”
- Manualul II: Realizarea seminarului GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice
- Manualul III: Manualul pentru cadrele didactice „GEAR - Mecanism împotriva VPI”
- Manualul IV: Manualul activităților pentru elevi „GEAR - Mecanism împotriva VPI”

Manualul I cuprinde prezentarea generală a abordării și a proiectelor „GEAR - Mecanism împotriva VPI” în contextul în care a fost creat materialul, precum și sugestii pentru părțile interesate cu privire la publicarea acestora, moduri de abordare a grupurilor țintă și idei de lobby la nivel național prin intermediul unor acțiuni specifice direcționate către includerea atelierelor „GEAR - Mecanism împotriva VPI” în programa liceelor.

Manualul II, cu titlul „Linii directe pentru realizarea unui *seminar GEAR - Mecanism împotriva VPI* de instruire a profesorilor și profesoarelor” a fost creat pentru a susține pe cât posibil o pregătire unitară a profesorilor și profesoarelor din aceeași țară sau din diferite țări ale UE care doresc să implementeze ateliere „GEAR - Mecanism împotriva VPI” pentru adolescenții sau copiii din clasele lor (sau în alte contexte).

Manualul III reprezintă o sursă utilă de informații pentru profesori și profesoare, inclusiv informații despre cum să organizeze un atelier „GEAR - Mecanism împotriva VPI” și procesul pas cu pas de implementare, documentare și evaluare a atelierului realizat la clasă. Cel mai important, Manualul III conține o serie de activități ce pot fi implementate la clasă.

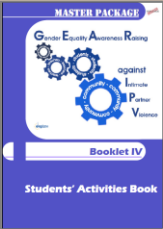
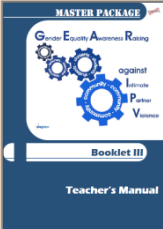
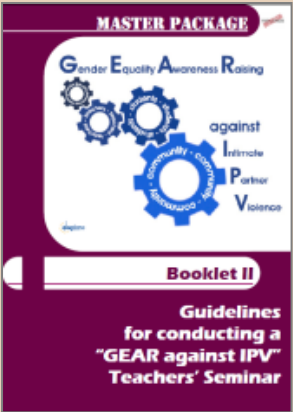

Manualul IV se axează pe elevi și este strâns legat de Manualul III. Acesta a fost creat în așa fel încât să ofere profesorilor și profesoarelor fișe de lucru și materiale auxiliare gata de utilizare în cadrul atelierelor.

Manualul II, cu titlul „Realizarea seminarului GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice” a fost creat pentru a susține pe cât posibil o pregătire uniformă a cadrelor didactice din aceeași țară sau din diferite țări ale UE care doresc să implementeze ateliere „GEAR - Mecanism împotriva VPI” în rândul adolescenților sau copiilor din clasele lor și/sau din alte contexte.

Pe scurt, obiectivele Seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice sunt:

- ◆ consolidarea capacității cadrelor didactice de a implementa și evalua atelierele GEAR la clasă. Seminarul include și părți care ajută cadrele didactice:
  - să reflecteze la atitudinile și comportamentele stereotipale vizavi de gen și la atitudinile care tolerează violența și la modificarea acestora
  - să dobândească toate informațiile și aptitudinile necesare pentru a putea identifica și trata eventualele cazuri de abuz ce le-ar putea fi dezvăluite de elevi/eleve în timpul sau după implementarea atelierelor „GEAR - Mecanism împotriva VPI”
- ◆ să permită cadrelor didactice să facă schimb de bune practici pe baza experiențelor anterioare.

A. CUM SĂ ORGANIZAȚI un seminar „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice

Seminarul „**GEAR - Mecanism împotriva VPI**” de instruire a cadrelor **didactice** trebuie să fie o experiență formatoare foarte intensivă, deoarece se dorește ca într-un interval de timp foarte scurt cadrele didactice să dobândească toate aptitudinile necesare pentru a putea implementa atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă și a-i sprijini pe elevii/elevele care se confruntă cu situații abuzive în relații și/sau familie.

Tocmai de aceea, organizarea și pregătirea Seminarului reprezintă o etapă critică de care depinde măsura în care se va atinge acest obiectiv specific. Factorii prezentați în continuare - compatibilitatea științifică a facilitatorilor/instructorilor, caracteristicile personale și motivele cursanților, locația, momentul și durata seminarului - pot influența pozitiv sau negativ eficiența instruirii cadrelor didactice.

A. CUM SĂ ORGANIZAȚI UN SEMINAR GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice

A1. Facilitator(i)/Instructor(i)

Pentru ca seminarul să își atingă obiectivele, adică să consolideze capacitatea cadrelor didactice de a implementa ateliere „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă și de a trata cazuri destăinuie de abuz [violență între parteneri intimi (VPI), violență în relații romantice și/sau abuz și/sau neglijare a copiilor (ANC)], facilitatorul(ii) care se vor ocupa de instruirea profesorilor trebuie să aibă calificările specifice descrise în alineatele de mai jos.

O parte importantă a sarcinii profesioniștilor care se vor ocupa de instruirea cadrelor didactice prin „GEAR - Mecanism împotriva VPI” va fi aceea de a facilita simularea unui atelier „GEAR - Mecanism împotriva VPI”, mai exact implementarea unui set de activități exact așa cum se doresc implementate la clasă. Prin urmare, facilitatorii trebuie să poată lucra fără probleme folosind doar **metode de învățare activă**, deoarece vor furniza profesorilor un exemplu de modelare a implementării atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI”. De asemenea, facilitatorii trebuie să fie foarte familiarizați cu tot materialul din pachetul educativ adaptat pentru România „GEAR - Mecanism împotriva VPI”, precum și cu implementarea sa la clasă sau într-un alt context cu grupuri de tineri/tinere.

Formarea teoretică a cadrelor didactice cu privire la aspectele abordate de proiectul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” trebuie să includă și ea aceleași persoane, deci aceștia trebuie să fie dacă nu experți, cel puțin cunoscători ai aspectelor legate de egalitate de gen, violență între parteneri intimi (VPI), violență în relații romantice și abuz sau neglijare a copiilor (ANC), inclusiv ai aspectelor practice (de ex. servicii de asistență disponibile și aspecte juridice implicate, cum ar fi raportarea obligatorie sau opțională a cazurilor de ANC în țara lor)¹. În plus, facilitatorii trebuie să poată asigura asistență oricărui participant care prezintă semne de tulburări emoționale cauzate de experiențe personale ce au legătură cu conținutul seminarului.

A2. Cursanți

Identitatea cursanților. În contextul proiectului DAPHNE în cadrul căruia s-a elaborat materialul, grupul țintă al seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice erau **cadre didactice ce predau** în instituții cu **copii între 14 și 16 ani**, de ambele sexe. Însă, în afara contextului proiectului, acest grup țintă se poate extinde la cadrele didactice care predau în instituții cu **copii de 12-18 ani**, deoarece aproape toate activitățile „GEAR - Mecanism împotriva VPI” par potrivite pentru intervențiile adresate copiilor mai mari (dar majoritatea și celor mai mici). Proiectul DAPHNE „GEAR - Mecanism împotriva VPI” a furnizat ocazia de a extinde grupul țintă și la cadre didactice și alți specialiști ce se ocupă de copiii mai mici/adolescenți(te) (+12 ani) sau care lucrează cu copiii cu coeficient de risc ridicat din aceeași grupă de vârstă.

Deși scopul final al seminarului este instruirea profesorilor care doresc să implementeze atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă, recomandarea este să nu limitați audiența seminarului doar la un număr redus de cadre didactice foarte motivate, ci să

¹ Raționamentul discutării subiectelor ce țin de ANC în proiectul actual este explicat în capitolul B3.

includeți cât mai multe persoane - chiar și cadrele didactice cu o atitudine negativă vizavi de implementarea acestui gen de intervenții în școală. Ideal pentru o țară, un oraș - sau chiar o școală ce dorește să implementeze atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” - ar fi ca toate cadrele didactice să participe la seminarul dedicat; astfel, ar avea ocazia să își evalueze - și poate să își dărâme - propriile stereotipuri de gen care, la rândul lor, ar putea reduce rezistența pe care ar putea-o întâmpina proiectul în timpul implementării de către colegii/colegele implementatorilor.

Se recomandă, de asemenea, fie să se includă în seminar, fie să se organizeze un seminar special pentru persoanele cheie responsabile de coordonarea acestor activități implementate de cadrele didactice sau de elaborarea politicilor în cadrul sistemului educațional sau în școli.

Raționamentul ce stă la baza acestei extinderi a grupului țintă este acela de a instrui cât mai multe cadre didactice și factori decizionali posibili, care vor putea deveni multiplicatori prin promovarea și susținerea adoptării „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (sau a unor programe similare) în curriculum-ul oficial al școlii.

Pot fi instruiți și alți profesioniști din sistemul educațional, cum ar fi consilieri/consiliere, directori/directoare, psihologi, asistenți medicali/asistente medicale și lucrători sociali pentru ca și ei/ele să fie în măsură să implementeze atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” și/sau să promoveze adoptarea și implementarea acestora.

Recrutarea cursanților. Recrutarea cadrelor didactice ce urmează a fi instruite se face conform cerințelor impuse de sistemul educațional din România pentru implementarea atelierelor „GEAR - Mecanism împotriva VPI” în școli. Inspectoratele Școlare Județene aprobă materialele și acordă permisiunea pentru a realiza orice intervenție în școli. Organizațiile care doresc să implementeze atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” trebuie să respecte această procedură pentru recrutarea cadrelor didactice ce vor fi instruite, dar Inspectoratele nu pot impune acestora participarea. Cadrele didactice au libertatea de a hotărî ce intervenții doresc să implementeze la clasă, ele pot invita organizația care a elaborat pachetul educativ adaptat pentru România „GEAR- Mecanism împotriva VPI” să le instruiască.

Trierea candidaților. Dacă numărul de candidați la seminar vă depășește resursele (timp, spațiu sau buget) se recomandă selectarea cadrelor didactice participante în funcție de motivația lor și/sau de posibilitatea de a implementa atelierul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă. Un interviu față în față sau completarea unui chestionar de evaluare a nevoilor ar putea contribui la evaluarea acestor factori.

Dimensiunea grupului. Este esențial, cel puțin pentru simularea atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (Partea I a Seminarului pentru cadrele didactice) să vă organizați în grupuri mici, pentru ca metodele de învățare activă aplicate să fie cât se poate de eficiente. Pe de altă parte, majoritatea cadrelor didactice vor fi obligate să implementeze „GEAR - Mecanism împotriva VPI” cu o clasă întreagă de copii și de aceea se recomandă, dacă se poate, ca grupul de cadre didactice să nu fie mult mai mic decât dimensiunile obișnuite ale unei clase de copii din țara respectivă, unde va trebui să implementeze atelierul. Astfel, instruirea cadrelor didactice va fi o simulare fidelă a implementării atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă.

Însă, participanții la Seminarul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor

didactice pot fi mult mai numeroși, câtă vreme există posibilitatea de a-i împărți în grupuri mai mici, fiecare facilitat de o altă persoană, pe perioada desfășurării exercițiului de simulare a atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI”.

A3. Locația și calendarul seminarului

Este foarte important să Țineți seama de toate aspectele practice ale instruirii (locație, spațiu, confort, ambianța încăperii), fără a subestima impactul pe care fiecare l-ar putea avea asupra eficienței instruirii. O încăpere plăcută, liniștită, cu scaune comode și mese (atunci când sunt necesare) și spațiu suficient pentru toți participanții și activitățile anticipate care se află și într-o locație comodă – toate acestea dovedesc respectul dumneavoastră față de participanți și importanța pe care o acordați activității lor (atât în timpul seminarului, cât și după). Același mesaj se transmite participanților și prin pregătirea corespunzătoare a seminarului, în cel mai mic detaliu; și, în general, calitatea muncii - actuale și viitoare - a respectivului cursant vă va „răsplăti” toate eforturile.

În cazul în care cursanții vin din orașe diferite, se propune fie organizarea de seminarii diferite în fiecare oraș (sau regiune), fie alegerea celei mai comode locații din perspectiva distanței și a orașului și cazarea lor în același hotel în care se organizează seminarul sau la unul foarte apropiat de sala unde se va organiza seminarul.

La fel de importantă este și perioada (și/sau) ora aleasă pentru desfășurarea seminarului, aceasta trebuind să fie cea mai potrivită pentru orarul de lucru al cadrelor didactice. Cel mai bine este să le alegeți în colaborare cu participanții.

Programarea pauzelor este, de asemenea, un element important pentru a oferi cursanților la intervale de timp regulate ocazia de a absorbi informația dobândită; trebuie accentuat și faptul că în cazul metodelor de învățare activă pauzele sunt considerate o ocazie în plus de a face schimb de opinii, experiențe și idei între participanți (adică nu doar între cursanți, ci și între cursanți și facilitatori); prin urmare se recomandă cu căldură ca facilitatorii să li se alăture cursanților la toate pauzele de cafea și prânz/cină.

A4. Bugetul seminarului

Calcularea unui buget corect este importantă pentru că vă permite să vă canalizați toate eforturile înspre esența instruirii în loc să încercați să rezolvați diverse probleme neanticipate ce ar putea apărea în timpul Seminarului. Pentru a calcula corect bugetul Seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice, mai întâi trebuie să stabiliți următoarele:

- ♦ **Numărul de cursanți** și dacă îi veți instrui într-un singur grup sau nu; dacă nu, trebuie să hotărâți și:
  - ◇ numărul de sub-grupuri și
  - ◇ numărul de facilitatori per grup (unul sau doi), care va determina **numărul de facilitatori/instructori** necesari
  - ◇ numărul de sub-grupuri și
  - ◇ numărul de facilitatori per grup (unul sau doi), care va determina **numărul de facilitatori/instructori** necesari
- ♦ **Durata** seminarului (total ore și număr de zile distribuite), de care depinde:
  - ◇ costul închirierii sălii de seminar (dacă este cazul)

- ◇ onorariul facilitatorului(rilor)
- ◇ costul pauzelor de cafea și al prânzurilor/cinelor oferite
- ◇ onorariul facilitatorului(rilor) (dacă doriți să le oferiți o motivație financiară pentru participare)
- ◆ Dacă intenționați să suportați **cheltuielile de deplasare și cazare** ; dacă da, pentru câți/câte dintre cursanți
  - ◇ sau, dacă plănuți seminarii diferite în orașele de reședință ale cadrelor didactice, trebuie să includeți în buget cheltuielile de deplasare și cazare ale facilitatorului(ilor)
- ◆ La costurile de mai sus se adaugă și **costurile materialelor** (pentru lista detaliată, a se vedea Capitolul A6) ce se vor folosi la seminar (de la fotocopii la cartoane, flipchart-uri, foarfece și abțibilduri pentru pregătirea materialelor), precum și ce se vor înmâna cursanților (fotocopii, CD-uri etc.).

A5. Elaborarea Programului

Seminarul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice este format din trei părți distincte, după cum urmează:

PARTEA I. Simularea realizării atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI”

PARTEA A II-A. Cum să folosiți Manualul III: Manual pentru cadrele didactice

„GEAR - Mecanism împotriva VPI”: instruirea cadrelor didactice cu privire la:

- ◆ **organizarea** implementării atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI”
- ◆ **desfășurarea atelierului**
- ◆ **documentarea** și **raportarea** privind implementarea sa și
- ◆ **evaluarea** eficienței intervenției lor

PARTEA A III-A. Instruirea teoretică a cadrelor didactice cu privire la:

- ◆ aspecte despre egalitate de gen, violență în relații romantice, VPI și ANC
- ◆ felul în care să trateze cazurile dezvăluite/suspectate de abuz și alte aspecte de ordin etc.

Prima și a doua parte au ca scop întărirea capacității cadrelor didactice de a implementa atelierele „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă, în timp ce scopul celei de-a treia părți este să le consolideze capacitatea de a trata cazurile dezvăluite/suspectate de abuz, așa cum se descrie în continuare în Capitolele B2 și B3. Metodele de învățare care se vor folosi pentru atingerea acestor scopuri și motivele alegerii acestora sunt prezentate mai detaliat în Capitolul B1. Pe lângă aceste părți, există și o secțiune introductivă și una finală; în aceste secțiuni se anticipează și completarea chestionarelor de evaluare inițiale și finale (descrise în Capitolul C și anexate în Anexele 1 și 2).

Tabelul 1 prezintă o propunere de Program pentru un seminar „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice cu **durata netă**² variind între 18 și 30 ore și distribuția acestora pe zile. Subiectele ce urmează a fi incluse în fiecare Parte/Secțiune sunt prezentate și discutate în Capitolul B, unde se face și legătura cu materialele ajutoare respective.

² Excluzând durata pauzelor

Tabelul 1. Programul seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice

Durată maximă 18 ore ³	SUBIECT	Durată 30 ore ⁴
Secțiunea introductivă (din perspectiva cadrelor didactice)		
Ziua 1 1 oră	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Scurtă introducere ◆ Completarea Chestionarului inițial ◆ Evaluarea așteptărilor și a inegalităților de gen 	Ziua 1 1 oră
PARTEA I Simularea realizării atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (din perspectiva elevilor/elevelor)		
5 ore Ziua 2 3 ore	Modulul 1. Secțiunea introductivă Modulul 2. Stereotipuri de gen și egalitate de gen Modulul 3. Relații sănătoase și nesănătoase Modulul 4. Violența între parteneri intimi	5 ore Ziua 2 6 ore Ziua 3 3 ore
1 oră	Reflecții privind atelierul „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (din perspectiva cadrelor didactice)	1 oră
PARTEA a II-a Cum să folosiți Manualul III: Manual pentru cadrele didactice „GEAR - Mecanism împotriva VPI” (din perspectiva cadrelor didactice)		
2 ore	Aspecte practice privind organizarea, desfășurarea, evaluarea și raportarea unui exercițiu de implementare a atelierului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” la clasă	2 ore Ziua 4 2 ore
Secțiune opțională (din perspectiva cadrelor didactice)		
Ziua 3 0,5 ore	Cum să creșteți numărul multiplicatorilor și durabilitatea intervenției „GEAR - Mecanism împotriva VPI”	2 ore
PARTEA a III-a Instruire teoretică (din perspectiva cadrelor didactice)		
5 ore	Conștientizarea aspectelor de egalitate de gen, violență în relații romantice, VPI și ANC Cum se tratează cazurile de abuz <ul style="list-style-type: none"> ◆ Informații specifice fiecărei țări, ca de exemplu legislația națională, Codul deontologic al cadrului didactic, Codul Etic (dacă este cazul), servicii de asistență ◆ Consolidarea aptitudinilor cadrelor didactice 	2 ore Ziua 5 5 ore
Secțiunea finală (din perspectiva cadrelor didactice)		
0,5 ore	Completarea Chestionarului final Încheierea seminarului	1 oră

³ Durata netă (fără pauze) a unui seminar de 3 zile cu o durată totală de 24 ore

⁴ Durata netă (fără pauze) a unui seminar de 5 zile cu o durată totală de 40 ore

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

ANEXE

- ANEXA 1** Evaluarea Seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice: Chestionar inițial [T-S(pre)]
- ANEXA 2^a** Evaluarea Seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice: Chestionar final [T-S(post)]
- ANEXA 2^b** Formular de acord pentru evaluarea de control
- ANEXA 3^a** Evaluarea Seminarului „GEAR - Mecanism împotriva VPI” de instruire a cadrelor didactice: Primul Chestionar de control [T-S(fol. 1)]
- ANEXA 3^b** Seminar „GEAR - Mecanism împotriva VPI de instruire a cadrelor didactice” - Chestionar de control și chestionare de control pentru atelier [T-S(fol. 2) + T-W(fol.)]
- ANEXA 4** Model de certificat pentru Seminarul pentru cadre didactice
- ANEXA 5** Modele de prezentare Powerpoint
- ANEXA 6** Model de etichetă pentru mapele de la seminarul pentru cadre didactice

ANEXA 5.

**Modele de prezentare PowerPoint
[disponibile în format *.ppt & *.pptx]**

GEAR – Mecanism împotriva VPI II

GEAR - Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi

JUST/2013/DAP /AG /5408

Seminar de instruire

Nume instructor
Funcția

Title

- Text
  - Text
  - Text

ANEXA 6. Model de etichetă pentru mapele de la seminarul pentru cadre didactice

GEAR - Mecanism împotriva VPI

Co-finanțat prin Programul
DAPHNE III al Uniunii Europene

Seminar de instruire a cadrelor didactice

[Data, orașul]

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen – A.L.E.G.

Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi - II
[JUST/2013/DAP/AG/5408]

GEAR - Mecanism împotriva VPI

Co-finanțat prin Programul
DAPHNE III al Uniunii Europene

Seminar de instruire a cadrelor didactice

[Data, orașul]

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen – A.L.E.G.

Conștientizare privind egalitatea de gen pentru prevenirea violenței între parteneri intimi - II
[JUST/2013/DAP/AG/5408]

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

